

Vadå vikingar?

Utställning i Birkamuseet 2008

Det finns ett glapp. Ett stort avstånd mellan det vi i dag vet om vikingatiden och den bild av människors liv för 1000 år sedan som de flesta tycks bära på.

Vi vill minska glappet! Genom utställningen »Vadå vikingar?« i Birkamuseet vill Riksantikvarieämbetet belysa den omoderna bild, med rötter främst i det sena 1800-talets nationalism, som till stora delar fortfarande är förhärskande hos allmänheten.

Avsikten är att skapa förståelse för hur bilden av vikingatiden har skapats och hur den använts för politiska och kommersiella syften. Utställningen lyfter fram allt det andra, som inte passat in i 1800-talets ockupation av vikingatidens människor. Här finns vardagen, kvinnan, samerna, Bagdad, Byzans och som en förklarande bakgrund: Oskar II och Oscar Montelius.

Vill du läsa mer?

Maja Hagerman. Det rena landet. Om konsten att uppfinna sina förfäder, Stockholm 2006.

Fredrik Svanberg. Decolonizing the Viking Age 1, Stockholm 2003.

Bild- och föremålsförteckning

Kan hälften ha varit kvinnor?

Fotografi

Ann-Lili Nielsen, arkeolog på Riksantikvarieämbetet, UV Öst. Klädseln är enkel och tidlös, kunde kanske varit vikingatid? Fotograf: Bengt A. Lundberg, Riksantikvarieämbetet.

Föremål i kassaskåpet (A)

Hårlänk, kopia av originalföremål, nedlagd i gravhögen Skopintull på Adelsö.

Ben, del av skelett från barn 6–12 månader gammalt från flatmarksgravfält i Hallvards, Slite socken, Gotland. Gravfältet hade sammanlagt 15 gravar.

Utvalda stenar i olika formationer var vanliga i gravar, näver förekommer på olika sätt, främst i norra Sverige.

Runristning (A)

Numerera försvunnen runrustning på bergshäll vid Almare Stäket i Uppland. Avritad på 1600-talet.

Vikingatid på 1800-talet

Fotografier

Oscar II, Slottsarkivet. Oscar Montelius, Riksantikvarieämbetet Kulturmiljöbild. Mer kunskap om konstruktionen av vikingatiden: Maja Hagerman, Det nya landet och Fredrik Svanberg, Decolonizing the Viking Age.

Collage

Flätat och bundet, Ulrika Wolff 2007.

Var samerna vikingar?

Fotografier

Gruppenbild med både nybyggare och samer, Fatmomakke, kyrk- och kultplats i södra Lappland 1890-tal.

Foto: Lars Dahlstedt, Västerbottens museum.

Föremål i monter (B)

Ringspänne, nålhus och korsformigt hänge från samisk fyndkontext, Gråträsk, Piteå socken, Norrbotten

På podiet: Häkta, bjällra, bleck, spiraler, beslag m.m., Unna Saiva, samisk offerplats i Gällivare socken, Lappland.

Börs av varan-skin och elddon av flinta, från mansgrav, troligen samisk på Långön, Täsjö socken, Ångermanland.

Pärlor av karneol och glas, Gotland och Uppland.

Uppståndelseägg, kultföremål inom de grekisk-ortodoxa kyrkan, hålet hör inte dit, dess bakgrund är okänd, Gotland.

Kaurisnäckor, snäckor användes som betalningsmedel. Ibland uppträdde på tråd. Endre, Endregårda socken och Silte, Hallvards socken, Gotland

Djurhuvudformade spännen, 7 st, vanlig form i stället för spännbucklor på Gotland. Exklusivt föremål som bars av kvinnor med god ekonomisk ställning. Gotland.

Tre krukor, Ardre, Alsarfve socken, Burs, Heffride socken, Anga, Trullhalsar socken, Gotland.

Vilka berättelser vill vi ha?

Bilder i Photo-frame

Gabriel Hildebrand, Bengt A. Lundberg, Kulturmiljöbild, Riksantikvarieämbetet.

Föremål i cirkel: torkad sej, trä, slagg, ull, nypon, sten, näver m.m.

Föremål i monter (C)

Vante (nålbinding) och bennål från utgrävningar i centrala Lund (Lån från Kulturen, Lund).

Sländtrissor, 10 st, Svarta jorden, Birka.

Nyckel (kroknyckel), Svarta jorden, Birka.

Malsten, Konungsund, Östergötland.

2 saxar, Berg Kvalsta, Västmanland.

Eldstäl, Hørsne Buters, Gotland.

2 skedar av ben/horn och 2 krukor, Svarta jorden, Björkö, Uppland.

Kam, Svarta jorden Björkö, Uppland.

Bryne, Skog Yttered, Ångermanland.
Kniv, Multrä Väststrinne, Ångermanland.
Fiskekrok, Helgö, Uppland.

Krumkniv, Gärslösa Sörby, Öland.

Islägg (skridskor), Svarta jorden Björkö, Uppland.

Vinare (leksak, snurra), Svarta jorden Björkö, Uppland.

Pärla av karneol på läderrem (anpassat för barnarm).

Ring med små amuletringar, Svarta jorden Björkö, Uppland.

Föremål i hög monter (D)

Sittlåda för barn, kopia av originalföremål, funnen vid utgrävningar för Tempos nya parkeringshus i centrala Lund i början av 1980-talet (lån från Kulturen, Lund).

Österlandet och Norden

Bild

Yamal och Yalal, bild från orientalisk handskrift från Persien, 1502, Uppsala universitetsbibliotek.

Föremål i kassaskåpet (E)

Silverskatt, orientaliska mynt, Gotland.

På podiet: 10 mynt från silverskatten från Svarta jorden (Hjalmar Stolpe 1872). För detaljer om år, ursprung m.m. se särskild lista (förteckning finns i receptionen).

Man är väl viking!

Ansikten och figurer

Fritt efter vikingatida föremål (bl.a.

Askahögen, Östergötland) och runstenar. Personnamn från vikingatid som används än i dag.